בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום **א'**, תשעה באב תשס"ח (**10** באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

יום **תשעה באב** – יום האבל הלאומי – מביע יותר מכל את זכר החורבן. ראשית הגלות ופרקי הייסורים של גלויות ישראל לדורותיהם – כולם פועל-יוצא של יום מר זה. כביום י"ז בתמוז, מונה המשנה 5 פורענויות שאירעו במהלך היום הזה [ר' מסכת תענית]:

[משנה 'תענית', פרק **ד'** משנה ו']: **"חמישה דברים ארעו את אבותינו בשבעה-עשר בתמוז וחמישה בתשעה באב ...**

בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא ייכנסו לארץ (דור המדבר) (בשנת 2449)

חרב הבית בראשונה (בשנת 3338) **ובשניה** (בשנת 3830, 70 למניינם)

נלכדה (העיר) **ביתר** בזמן מרד בר-כוכבא, 52 שנה לאחר חורבן הבית השני (בשנת 3882),

ונחרשה העיר" (ירושלים, לאחר החורבן, ככתוב: [ירמיה **כו'** 18] 'ציון שדה תחרש')

הגזירה, שנגזרה על אבותינו למות במדבר בעקבות חטא המרגלים, יצאה מלפני ה' ביום תשעה באב: המרגלים שנשלחו לתור את הארץ, הוציאו דיבה רעה על הארץ (ר"ל) – על אופיה וסגולותיה. העם נתפתה לדבריהם, החל לרטון והיה נרגן כלפי ה'. בקטנות אמונתם העזו לפקפק כי מי שהעבירם את כל תלאות המדבר – לא יצליח להנחילם את ארץ היעד, כשהם כבר ניצבים בפיתחה. התכנסו איפוא בפתחי אוהליהם וביכו את "מר גורלם": "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא." "בלילה ההוא" – **ליל תשעה באב היה**, והקב"ה הגיב בכעס על בכייה קנטרנית זו וגזר עליהם למות במדבר: **"אתם בכיתם בכיה של חינם – ואני קובע בכיה של דורות!"** [מדרש במדבר רבה]

בית המקדש נחרב, גם בראשונה וגם בשניה: בתקופת הבית הראשון נכנסו חילות בבל להיכל בית המקדש כבר ב**שבעה** באב. בשעות בין-הערביים של ה**תשעה** באב, הציתו את האור בהיכל, ובית-המקדש היה אחוז להבות במשך כל הלילה, עד לשעות אחר-הצהריים של ה**עשרה** בו. למרות שהשריפה העיקרית של ההיכל היתה ב-**י'** באב, מציינים אנו את תענית תשעה באב, שכן בו החלה השריפה הגדולה. עם זאת, נמנעים אנו מתספורת ומגילוח, מאכילת בשר ומשתיית יין ומעריכת חופות עד שעות אחר-הצהריים של העשרה באב, שאז נסתיימה השריפה. **הבית השני נחרב ע"י טיטוס,** מצביא רומא, **בתשעה באב עצמו.**

נלכדה העיר ביתר במרד בר-כוכבא: בימי מלחמת בר-כוכבא נגד הרומאים התבצר כח יהודי, שמנה אלפי גברים, נשים וטף, במבצר ביתר. העיר, שהיתה מרכז האוכלוסין הגדול והמבוצר ביותר בתקופת המרד, נפלה בתשעה באב. למפולת הפיזית הזאת נלוותה גם משמעות רוחנית עמוקה: ביתר היתה גם מרכז תורני, ובנפילתה אבד גם מעוז של "ספרא", שהזין את ארץ-ישראל כולה.

נחרשה העיר ירושלים לאחר דיכוי מרד בר-כוכבא: שליטי רומי עשו מאמצים עליונים על-מנת למחות כל זכר לריבונות יהודית בארץ-ישראל. הם שינו את השם של הארץ ל"פלשתינה", על-שם העם הפלשתי – עם קטן, שישב בדרומה של שפלת החוף וזה מאות שנים כבר לא היה קיים, למעשה, כחטיבה לאומית. היתה זו התעלמות מכוונת מזכויות העם היהודי בארצו. אחר-כך בא מעשה נוסף: הרומאים לא הסתפקו בגזילת

"צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה." [ישעיה א' 27]

בציפיה לישועה, ובתפילה שנתבשר במהרה בבשורות טובות ישועות ונחמות!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום **א'**, תשעה באב תשס"ח (**10** באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

זכויות עם ישראל, אלא שלחו גם יד זדונית בלבה של ירושלים: **הם חרשו את אדמתה שתי וערב, בלא להותיר שריד כמעט**, וגם **הסבו את שמה** ל**"איליה קפיטולינה"**. באקט זה של חרישת העיר נתממשה נבואת הפורענות של הנביא מיכה, כפי שמובא בירמיה [**כ"ו** 18]: **"ציון – שדה תחרש"**. גם מאורע זה, כמו ארבעת קודמיו, אירע בתשעה באב. הוא שאמרו חז"ל: "מגלגלין חובה – ליום חייב..." [יהדות – הלכה למעשה: ר' לאו]

בנוסף:
-בשנת 5252 (1492), גורשו היהודים מספרד,
-בשנת 5674(1914), פרצה מלחמת העולם ה-I,
-בשנת 5703(1943), החלו גירושי היהודים מגטו וורשא למחנה ההשמדה, טרבלינקה.

ומאידך:
-בשנת 5648(1888), נולד היום הסופר שמואל יוסף (ש"י) עגנון.
[תאריכון]

"**מה נשתנה היום הזה...**?" בין הדברים השונים שאנו נוהגים ביום הקשה הזה, הלכה פסוקה ב"שלחן ערוך" [או"ח ס' **תקנ"ד** ס"ק **כ'**]: "**אין שאלת שלום לחברו בתשעה באב... ו[אם] אינם יודעים ונותנים שלום, משיבים להם בשפה רפה ובכובד ראש**." ומוסיף ה'משנה ברורה': "ולעם-הארץ (אנשים שאינם יודעים) טוב שיודיע לו שהיום אסור ליתן שלום (מחמת כובד האבלות על חורבן ביתנו הקדוש), ולא יהיה לו איבה עבור זה עליו". משום כך, כיוון שדף זה יופיע כבר בתשעה באב, ננהג הפעם לא לפי מנהגנו ובכותרת התחתונה נרשמים רק זמני כניסת שבת ויציאת שבת.

ומהו תשעה באב ללא דברי נחמה...?

כל הצומות ייבטלו, ואפילו תשעה באב, כאשר נזכה לגאולה השלמה במהירה בימינו. ולא עוד, אלא שהצומות ייהפכו לימי ששון ושמחה! אמרו בעלי הרמז: בתשעה באב חרב בית מקדשנו, ובתשעה באב נולד מלך המשיח. וחזון זה, הוא שמרומז בספר הקינות, "קרא עלי מועד". מכאן לקצת מנהגי מועד בתשעה באב, שאין אומרים בו תחנון, ועושים הפוגה (הקלה במידת-מה במנהגי היום) מחצות היום (בשעה 12:45) ואילך.

והכל מתוך געגועי נחמה ואמונה שלמה בביאת משיח צדקנו. הרחמן הוא יזכנו ויחיינו ויגיענו לבניין בית המקדש, ואז נשיר שיר חדש על גאולתינו ועל **פדיון נפשנו**.
[ספר התודעה]

"צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה." [ישעיה א' 27]
בציפיה לישועה, ובתפילה שנתבשר במהרה בבשורות טובות ישועות ונחמות!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל